

Corsendonk® bier

ZALIG GENIETEN.

Distr.: N.V. Brouwerij Corsendonk 2360 Oud-Turnhout ☎ 014/41.39.72

Corsendonk

v u H Miguet
Sprinkhaanweg 4
2360 oud turnhout

Trimestrieel tijdschrift

6de jaargang 1989

- DEC. 1989

A S L K - Sparen

reeds jaren het meest ervaren

Uw bank- en verzekeringsteam

Agentschap Arendonk
De Valken 8
2370 Arendonk
tel. 67 76 96

Agentschap Oud-Turnhout
Steenweg op Turnhout 3
2360 Oud-Turnhout
tel. 42 15 28

VOORWOORD

We staan op de drempel van 1990, de drempel van een nieuw decennium, het laatste van deze eeuw. Nog slechts een stap en we zijn in het jaar 2000. 2000 is reeds lang een jaartal waarnaar door velen met veel verwachtingen wordt uitgekeken; 1992 wordt als een magisch jaar voor Europa voorgesteld; de jaren 1980 zullen wellicht de geschiedenis ingaan als het decennium van enorme technologische ontwikkelingen.

Op het eerste gezicht blijft het in deze tijd van technologische vooruitgang, van verruiming van onze leefwereld, van een hoopvol voor-

uitziende bevolking, van een jachtige maatschappij, een raadsel dat nog steeds een groot aantal mensen aan heemkunde doen.

Hoogstwaarschijnlijk hebben zeer veel mensen precies in deze periode nood aan wat verpozing, wat "bezinning". En dan is even nadenken over het verleden en herinneringen van ... toen ophalen misschien wel één van de meest aangewezen remedies.

Onze kring heeft bijna een eerste decennium werking achter de rug. De vereniging bruist misschien niet altijd van activiteit, toch durven we stellen dat we met een beperkt aantal actieve medewerkers één en ander op gang hebben gebracht in Oud-Turnhout. Realistisch, met beide voeten op de grond blijven, is steeds ons devies geweest. Zo wensen we het ook in 1990 te houden. Het maken van goede voornemens in 't vooruitzicht van

een nieuw jaar lijkt moeilijker te worden. We krijgen al te vaak de indruk dat het jaar reeds half voorbij is voor we goed beseffen wat we willen en moeten doen. Daarom is het best, misschien wel met wat meer aandacht en intensiviteit de ingeslagen weg verder te zetten.

Wij nodigen intussen al onze leden uit op de voorstelling van ons nieuwste boek op 29 december om 20 uur in de Priorij van Corsendonk. Moge "Een Goeden Dag uit Oud-Turnhout" tijdens de komende wintermaanden voor velen een moment van heemkundige verpozing betekenen. Van onze kant wensen we al onze leden een vreugdevol 1990 toe.

Hugo Miguet

voorzitter

DE WINTERFEESTEN

Het winterseizoen is een periode dat traditioneel zeer rijk is aan een aantal feesten. Deze feesten hebben allemaal een diepere achtergrond en tevens een hele evolutie doorgemaakt. Voor velen van de moderne mensen ontglipt echter deze diepere oorsprong. Een reden te meer om hierbij even stil te blijven staan.

1. De oorsprong van de winterfeesten.

In de grond hebben alle winterfeesten de zelfde oorsprong: allemaal vieren zij de zonnwende. Dat er echter zoveel verschillende feesten bestaan, komt omdat men in de loop van de eeuwen op heel wat verschillende manieren de tijd heeft berekend. En telkenmale was "Nieuwjaar" de dag van de zonnwende.

Voor de Germanen viel Nieuwjaar op 13 december. Volgens hun tijdsberekening was dit de kortste dag en de langste nacht. Op deze dag werd de zon dan terug geboren en begonnen de dagen te lengen. Het was het feest van het licht. Door de uitbreiding van het Christendom werd dit feest gekerstend. De Christenen vierden op deze dag het feest van de Heilige Lucia (lux=licht).

Voor de Christenen zelf echter was 6 januari Nieuwjaarsdag. Deze dag is nog steeds het begin van het kerkelijk jaar (Epiphanie, het feest van Driekoningen).

De Romeinen vierden het feest van de zonnwende op 25 december. Deze dag had dan weer zijn oorsprong in Perzië. Romeinse soldaten hadden uit deze streek de populaire Mitras-godsdienst meegebracht. Hierbij staat de verering van de Zonnegod centraal. Ook dit feest

is gekerstend geworden. De geboortedag van Christus is onbekend en rond 330 begint men een groter accent te leggen op het geboortefeest van Christus, dat men op 25 december plaatst. Door op het zonnwendefeest van "sol invictus" (de onoverwinnelijke zon) het geboortefeest te plaatsen van Christus, die zich het Licht der Wereld noemde, werd het Christendom aantrekkelijker gemaakt; zo kon men immers beide feesten vieren.

Later verplaatsten de Romeinen hun Nieuwjaarsdag op 1 januari, nadat ze ook al op 1 maart het nieuwe jaar hadden ingezet.

2. Kenmerken van de winterfeesten.

Alle zonnwendefeesten hebben dezelfde kenmerken : licht, lawaai en het geven van geschenken.

a. Licht.

Vuur en licht zijn steeds essentiële elementen geweest bij het

feest rond het keren van de zon. De Germanen maakten vuur bij hun offers aan de goden. Het vuur maken werd door hen gezien als een symbool van de nieuwe zon, het vruchtbaarheid brengende licht en de kiemkracht gevende warmte. Door vuur te maken wilde men de kracht van de zon versterken. En dit vuurmaken is in de folklore verder blijven leven. Denken we maar aan de Sint-Maartensvuren op 11 november, de lichtjes en kaarsen in de kerstboom en de kerststukjes, de ster van Driekoningen, Maria Lichtmis ...

b. Lawaai.

Tegelijkertijd met het brengen van de offergave om de goede geesten gunstig te stemmen, verjoegen de Germanen de slechte geesten door het maken van lawaai. Dit gebeurde tijdens de "Joeltijd" (Germaanse naam voor zonnwendefeesten). Ook

dit gebruik is nog verder blijven bestaan. Zo worden op kerstmis de klokken geluid, gebruikt men vuurwerk op oudejaarsavond en blies men tot voor kort de midwinterhoorn.

c. Geschenken.

Het geven van geschenken hangt nauw samen met de offergaven van de Germanen aan de goden. Vooral Wodan, de god van de wind (Wodan=wind) werd rijkelijk met geschenken bedacht. Op deze manier hoopte men de goden gunstig te stemmen voor een vruchtbaar landbouwjaar en een rijke oogst.

Het geven van geschenken leeft nu nog voort in het "rijden" van Sint-Niklaas. De gelijkenis tussen de Heilige man en de Germaanse Wodan is bijzonder opvallend: Het zich verplaatsen door de lucht van Sinterklaas herinnert aan de god van de wind. De Zwarte Pieten doen denken aan de twee zwarte raven op

Wodans schouder, die hem het nieuws van de wereld kwamen vertellen.

En de kerstman is een met Sint-Niklaas vergelijkbaar figuur.

3 Kerstmis.

Het ganse kerstgebeuren zoals het nu bekend is, heeft een hele evolutie doorgemaakt.

Zoals reeds werd gesteld is de geboortedag van Christus niet gekend en is die achteraf geplaatst op 25 december. Maar hoe zit het nu met het geboorteverhaal zelf?

Alleen Lucas en Matheus behandelen de geboorte van Christus. En hun verhalen zijn dan nog sterk uiteenlopend.

Vooreerst de tijdsaanduiding. Matheus stelt dat Jezus geboren is onder koning Herodes. Deze koning stierf in 4 v.C., zodat het verhaal zich rond 6 v.C. heeft afgespeeld. Lucas schrijft over de volkstelling onder Quirinius, gouverneur van

Syrië, tijdens de regeerperiode van keizer Augustus. Waarschijnlijk werd Quirinius belast met de registratie in 6 n.C.

De Drie koningen treffen we niet aan in het Nieuwe Testament; alleen Matheus spreekt over magiërs. Dat het om drie personen zou gaan leidt men af uit de drie geschenken: goud, wierook en mirre.

Ook de stal komt niet in het Nieuwe Testament voor. Volgens Matheus verblijft Jezus in een huis. Lucas schrijft: "Ze baarde een zoon, haar eerste kind, ze wikkelde hem in doeken en legde hem in een kribbe". De meeste vertalingen hebben het dan nog over het feit dat er voor hen geen plaats meer was in de herberg. Het woord herberg is hier een slechte vertaling van "kataluma", wat eigenlijk gastenvertrek betekent. De krib was toendertijd een scheidingslijn binnen een Pa-

lestijns huis: In die tijd leefden de dieren met de mensen onder hetzelfde dak...

Ook de os en de ezel komen niet in de geboorteverhalen van Matheus en Lucas voor.

Hoe is dit te verklaren? Allereerst moet opgemerkt worden dat de evangelisten niet te vergelijken zijn met de hedendaagse journalisten. Bij hen waren er andere bedoelingen bij het schrijven van hun evangelie. Ook de vorming van de twee evangelisten is van belang. Zo is Matheus een Jood die de traditie van de Joodse geschriften zeer goed kende. Het geboorteverhaal van Mozes en Jezus, hebben bijvoorbeeld sterke gelijkenissen. Lucas is een hellenist en kent zeer goed de Griekse en Romeinse geschriften. Zo zijn er gelijkenissen met een verhaal over de geboorte van een godszoon bij de Romeinse dichter

Vergilius (zie zijn Ecloga IV). Buitenbijbelse gegevens hebben door de eeuwen heen het verhaal veranderd. Laten we het voorbeeld van de os en de ezel bekijken(1) :

"De os en de ezel komen zoals gezegd in het geboorteverhaal van Lucas niet voor, en ook elders in het Nieuwe Testament ontbreken ze. Wel is er een tekst in Jesaja die al vroeg in verband gebracht werd met het geboorteverhaal: "Een os kent zijn eigenaar, een ezel de krib van zijn meester..."(Js 1,3). In de vroege kerk gold de os als een rein dier en de ezel als onrein dier. De os kon daarom gemakkelijk in verband gebracht worden met het Joodse volk, terwijl de ezel dan staat voor de heidense volkeren. Dat beide dieren op kerstvoorstellingen in de buurt van de kribbe te vinden zijn, krijgt zo een betekenis die duidelijk uitgaat boven die

van de afbeelding als zodanig. De os en de ezel verwijzen niet naar een echte os en een echte ezel, die bij de geboorte aanwezig zouden zijn geweest, maar hebben theologische betekenis. Elk afzonderlijk symboliseren ze een belangrijk deel van de mensheid, Joden en heidenen. Dat ze beide aanwezig zijn bij de geboorte houdt dan in dat de geboorte van dit kind van verstrekkende betekenis is voor beiden." Het belang van buitenbijbelse gegevens is dus bijzonder belangrijk zodat we met professor Weren(2) kunnen besluiten : "Alleen de evangeliën van Matheus en Lucas vertellen over de geboorte van Jezus en zijn jeugd. De twee versies lopen sterk uiteen. Al in de apocriefe evangeliën worden die verhalen in elkaar geschoven en verrijkt met nieuwe details. Een aantal van die details zijn afkomstig uit Jesaja,

Door hun opname in muziek en beeldende kunst (met een grote en een kleine k) hebben ze een grote rol bij de identifikatie van de heilige plaatsen in Nazaret en Betlehem; hierbij zijn de plaats en het daarbij behorende verhaal soms helemaal met elkaar versmolten. Het resultaat van dit alles is dat zich in de hoofden en de harten van velen een verhaal heeft vastgezet dat als zodanig niet voorkomt in het Nieuwe Testament maar een combinatie is van uiteenlopende bijbelse en buitenbijbelse gegevens. Ze vormen een dikke korst rond de verhalen uit Matheus en Lucas. Het kost enige moeite om die verhalen te lezen zonder te denken aan dit aanslibsel van latere datum."

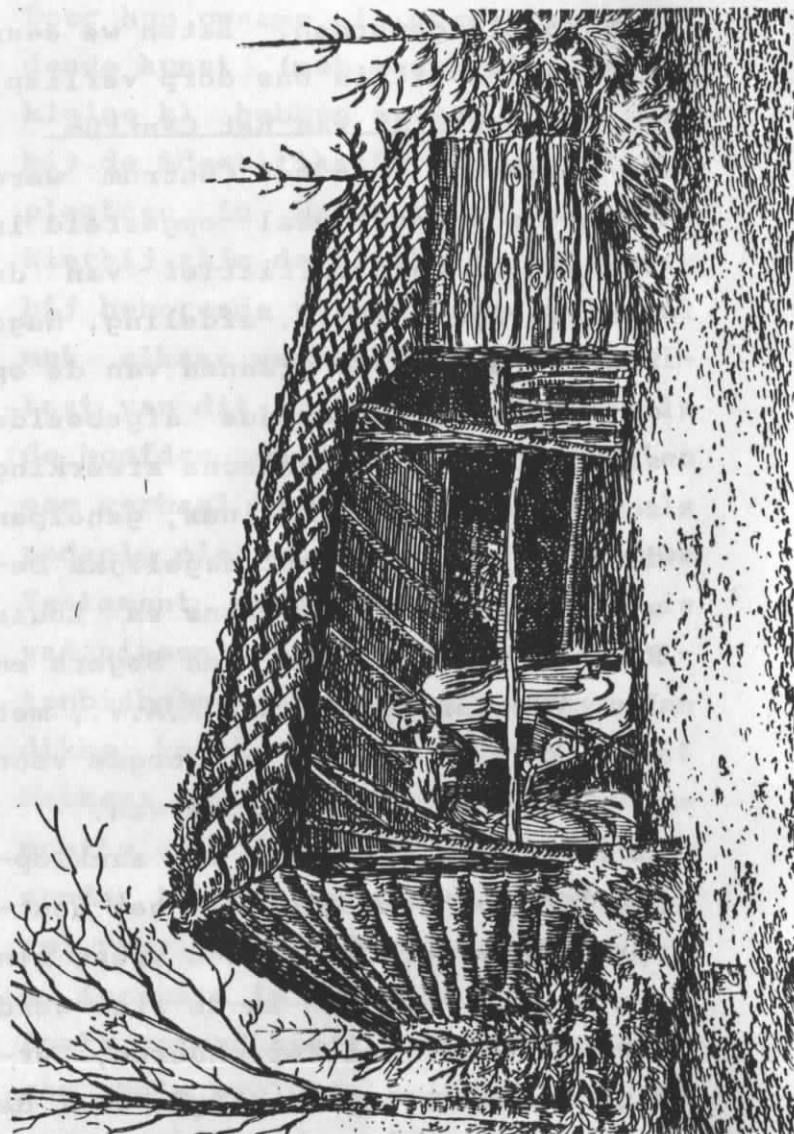
4. Kerstmis in ons dorp.

Zoals gezegd heeft het kerstverhaal een hele evolutie meegemaakt en is op verschillende wijze verwoord en

uitgebeeld geworden. Laten we eens kijken hoe dit in ons dorp verliep.
a. De kerststal van het Centrum.

De kerststal van het Centrum werd voor de eerste maal opgesteld in 1978 als een initiatief van de plaatselijke K.W.B.-afdeling. Hugo Smeets tekende de plannen van de op de volgende bladzijde afgebeelde stal. Voor de technische afwerking zorgde vooral Rik Marinus, geholpen door de leden van het dagelijks bestuur: Frans Quets, Fons en Louis Proost, Cyriel Meeus, Jan Segers en Jos Van Springel. De K.A.V., met vooral Hilda Verheyen, zorgde voor de poppen en de kleding ervan.

Voor het materiaal kan men aankloppen bij de gemeente, die het houtwerk leverde. De poppen kreeg men van bakker Hermans en de ster werd gemaakt door Jos Verschueren, terwijl Lambert Leysen zorgde voor de verlichting.

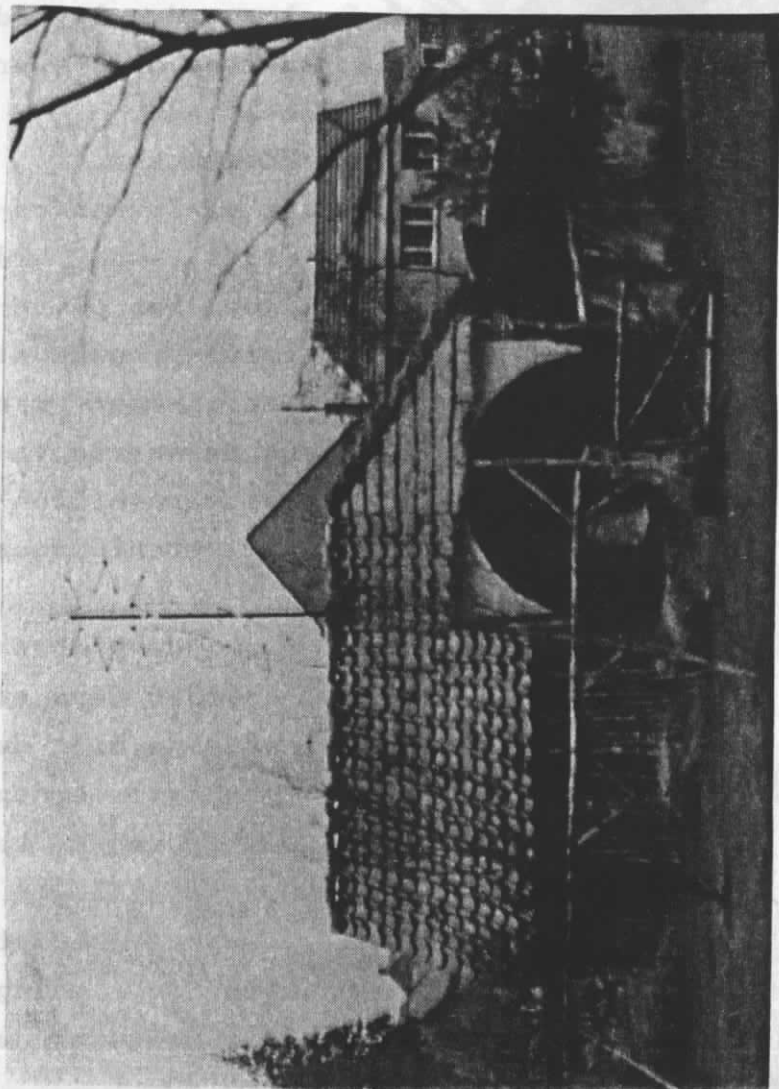
De allereerste ezel werd geleverd door Lan Leysen, maar na drie jaar kocht de K.W.B. er zelf een.

b. De kerststal van Oosthoven.

De Oosthovense kerststal is van recentere datum. In 1984 werd hij voor de eerste maal op het pleintje aan de Onze-Lieve-Vrouwkapel opgesteld. De initiatiefnemer van dit projekt was Frans Bernaerts van de middenstand, die de verschillende andere Oosthovense verenigingen er bij betrokken.

Staf Janssens ontwierp de plannen voor de stal. Samen met Jef Hens en Rik Van de Ven knutselde hij de stal in elkaar. De gepensioneerden hielpen om het gebouwtje recht te zetten.

Yvonne Nuyens en Josepha Verhulst van de K.A.V. maakten de kleding voor de beelden en Jos Hertoghs de kribbe.

Ook hier leverde de gemeente het nodige houtmateriaal. Van Leo Wens kreeg men de nodige dakpannen. Met de opbrengst van een omhaling in de kerk konden de nagels en andere benodigdheden aangekocht worden. Frans Bernaerts schilderde het ganse gebouw, terwijl Jef Van Tongerlo en Walter Bosch voor de verlichting en de muziek zorgden. Met video-apparatuur van Walter Bosch werd vooral 's nachts de omgeving bewaakt.

Jef Hermans zorgde voor de ster en Medard De Witte liet zijn schapen er grazen.

Zo werd dit initiatief een echt dorpsproject.

Voetnoten

(1) BLAAKMEER, F., "Woord zonder spreken", in Geboorteverhalen van Jezus, feit en fictie, Brugge, Tabor, 1988, p. 156.

(2) WEREN, W., "Vanuit de stal terug naar Lucas en Matheus", in Geboorteverhalen van Jezus, feit en fictie, o.c., p. 11-12.

Bibliografie

(Red.), Geboorteverhalen van Jezus, feit en fictie, Brugge, Tabor, 1988, 180 p.

(Red.), Kroniek van de Kempen, Hapert, De Kempen B.V., 1981, 226p.

(Red.), Kroniek van de Kempen, Hapert, De Kempen B.V., 1983, 252p.

(Red.), Kroniek van de Kempen, Hapert, De Kempen B.V., 1985, 252p.

(Red.), "Kroniek van de Kempen", Kempenland Info, 13 december 1986.

Wim van Hout

OUDE KRANTEBERICHTJES

Gemeenteraadsverkiezingen hebben steeds de mensen tot de verbeelding gesproken. Terwijl de campagnes he-

den ten dage "professioneel" worden gevoerd aan de hand van de nieuwste marketingtechnieken, stond het niveau in het verleden wel eens op een lager pitje. Scheldpartijen en persoonlijke aantijgingen waren toen schering en inslag. In De Kempenaar van 1927 vonden we onder de titel "Over de kiezing van Oud-Turnhout" de volgende tekst : (De namen van de vernoemde personen werden door ons afgekort) "Vijf jaar ondervinding hebben U bewezen wat het is een bestuur te dwarsboomen. Verlangt gij JA dan NEEN in de toekomst goed bestuurd te worden? Het is aan U daarover nu te beslissen.

Wat hebben de leden van de gevormde en zoogezegde meerderheid van den raad in al den tijd gedaan?

Den dag na de kiezing werd door de gekozenen der burgerspartij aan hunne kiezers reeds den rug gekeerd

en werd de overeenkomst gemaakt alles wat in hunne macht was te doen om het bestuur volledig te dwarsboomen. Zij strooiden uit dat zoo W. burgemeester was zij de gemeentebelangen zouden dienen.

En wat is er gebeurd? Alles is op bevel tegengestemd of verworpen en de schuld ervan wordt getracht den burgemeester aan te wrijven. Eigenbelang gaat boven algemeen belang. Zij, en zij alleen dragen de schuld aan de huidige toestand vermits hunne meerderheid het zoo-
ver heeft gebracht.

Er wordt rondgestrooid dat het Crisisfonds niet meer zal blijven bestaan - en dat is een groote leugen - het werklozenfonds is een nationale instelling die door de gemeente niet afgeschaft kan worden. Ook nog voor uwe kandidaten in den gemeenteraad zetelden, werden dan de werklozen niet gesteund? en iede-

reen weet dat de behoeftigen moeten geholpen worden. Wie deed dit beter dan de boeren met den burgemeester aan het hoofd. Zorgde hij niet dat het weldadigheidsbureel bijdraagt voor de pensioenen der arme menschen? Is hij de inrichter niet van het kinderheil - instelling die zoo fel is tegen gewerkt door de zoogenaamde meerderheid.

Welk leugens vertelde men nog op de fabrieken van Oosthoven? Dat de burgemeester niet omziet naar de wegenis, 't is door hem dat de landbouwwegen toch zijn gemaakt geworden, 't is door de meerderheid dat deze zijn tegengestemd en dat voor een weg (weg draaiboom) die niet is gemaakt geworden, het ministerie een toelage van 7000 Frs. inhield. Thans zal het leggen van den voornoemden weg 60.000 Frs. bedragen, wie zal dat betalen? Waarom het schoolhuis en lokaal te Oost-

hoven nog niet is opgericht zou dienen aan beide schepenen gevraagd te worden welk de reden was waarom zij de goedgekeurde plannen tot bouwen van 4 Juli 1923 tot 21 Juli 1926 hebben laten liggen alvorens tot de aanbesteding te doen overgaan.

Wordt een raadslid uitgedreven dan moet de gemeente een huis voor hem koopen doch is het maar een arme werkman dan mag deze wel op straat worden gezet, tenware de boeren uit eigen zak hem eene woonst bezorgen zooals het geval was met Jos. D.P.C. Terwijl voor een vreemdeling een kasteel wordt gebouwd, moeten de arme menschen maar in houten barakken huizen. Deze barakken zouden nog altijd in de statie staan zoo de Burgemeester daartoe het noodige geld niet had verschoten.

En is het niet aardig dat juist de zoogezegde Kristen demokraten de

meeste plagerijen aan hun stand doen gevoelen? En wie kent die gevallen niet, wij hebben maar op te sommen: Niet betaling van Jos. D.B., Frans V.S., H. V.E.

Waarom heeft het zoolang geduurd eer de Pastoors hunne toelage trokken en waarom heeft de Pastoor van het Centrum nog niets ontvangen? Is het misschien omdat hunne jaarwedde te hoog is en zij liever aan anderen hongerloonen betalen doch zelf groote loonen eischen? En is het ook niet waar dat dezelfde demokraten verleden jaar bij de provincieverkiezingen den toegang hunner zaal weigerden aan W., welke nu aan het hoofd van hunne lijst staat? En zulke mannen vragen nu voor hen te stemmen, zij die jarenlang alle begrootingen hebben tegengestemd en tot driemaal toe de gemeente de schand hebben aangedaan een bijzondere kommissaris te

ontvangen om op HUNNE KOSTEN het bestuur mogelijk te maken!

Kunnen wij op zulke mannen bouwen?
Neen.

- Het rijk der wringers moet uit zijn. Zij willen nu beweren de gemeente te redden. Ja, doch op wiens kosten zal het zijn? De overgrootste lasten zijn nog niet voldoende om de loopende schulden te dekken. Weet gij wel dat de schuld per inwoner gestegen is van Fr. 135,50 per hoofd in 1921 tot 336,- per hoofd in 1926. Het is ook de zoogezegde meerderheid en democraten die de zware lasten op den rug van den geringen man hebben geschoven.

Wat nog gezegd over W.? Deze die in 1921 de kandidaat der burgers was heeft nu zijne kiezers niet meer durven bijeenroepen uit vrees van buitengeworpen te worden, heeft nu eenvoudig de klok naar de anderen

wind gehangen en roemt er op de kandidaat der werklieden te zijn, hij die een oude en verdienstelijke werkman als L.R. op straat wilde zetten.

Daarom alvorens U ter stembus te begeven, overweeg de feiten en U zult als een man stemmen boven lijst Nr.3.

Embrechts, Clymans, Mertens,
Hendrickx, Cavents, Hoskens,
Raeymaekers, Van Herck Jan,
Lauwers, Wuyts en Van Gool."

Jan Sels

Een Goeden Dag uit:
OUD-TURNHOUT!

Prentbriefkaarten hebben de mens steeds op een bijzondere manier aangesproken en bekoord. De heemkundekring nam in "Zo was Oud-Turnhout" (1981) een aantal prent-

kaarten op, grotendeels uit de verzameling van Alfons Van Gelder. "Een Goeden Dag uit Oud-Turnhout" wil nu een zo volledig mogelijk overzicht geven van de prentkaarten die over onze gemeente gemaakt werden. Deze verzameling werd ons ter beschikking gesteld door mevrouw Cecile Dijckmans-Gilis uit Turnhout.

Wij zijn er ons van bewust dat in dit boek reeds eerder afgedrukte kaarten zitten. Omwille van de volledigheid van de verzameling opteren we toch voor het opnieuw opnemen van de reeds vroeger gepubliceerde beelden. Naast de volledigheid (ongeveer 120 prentbriefkaarten worden hier afgedrukt) van het beeldoverzicht vinden we in de begeleidende commentaar heel wat anecdotes en nieuwe wetenswaardigheden over de voorgestelde beelden uit onze gemeente. We groepeerden

de kaarten per woongebied (Centrum, Oosthoven, Zwaneven), terwijl in een vierde deel de Liereman aan bod komt. Bij ieder onderdeel werd een korte inleiding geschreven.

Heemkundig is het dorpslandschap van weleer bijzonder boeiend omdat enerzijds achter ieder beeld een hele geschiedenis schuilgaat. Anderzijds is het uitzicht van het dorp een weerspiegeling van het maatschappelijk en economisch leven van dat ogenblik. Redenen genoeg dus om een verzameling van beelden uit ons dorpsverleden, gebundeld in een opnieuw prachtig verzorgd boek, voor het publiek te brengen.

Het boek komt uiteraard ook op een bijzonder gelukkig ogenblik van de pers: net bij gelegenheid van de feestdagen. De mensen die verlegen zitten met het zoeken naar een kleine attentie kunnen deze kans met beide handen grijpen. Het is

een blijvende herinnering aan het Oud-Turnhout van toen.

Onze leden kunnen nog steeds inschrijven voor "Een Goeden Dag uit Oud-Turnhout" door 400 BEF te storten op rekeningnummer 001-1085134-71, voor één exemplaar. Wie meer dan 1 exemplaar wenst, betaalt voor het tweede en volgende exemplaar 475 BEF. Ook niet-leden betalen 475 BEF in voorinschrijving. Na publicatie zal het boek 550 fr. kosten.

Hugo Miguet

In memoriam: Zuster Fredeganda

Op 23 februari 1903 werd Zuster Fredeganda te Deurne geboren als Elisabeth Van Gestel. Nadat ze te Brugge haar diploma van kantwerkster had behaald, trad ze in de Orde van de Zusters van de Christelijke Scholen van Vorselaar. Op

25 april 1925 werd ze aldaar geprofest.

In 1927 kwam ze naar Oosthoven. Hier gaf ze les in de toen goed florierende kantschool. De streek van Turnhout was toen zeer gekend voor het kantwerk. In heel wat ker-

Ik leg nu vol vertrouwen
mijn leven in Uw handen, Heer.

(Psalm 31)

Onverwacht, doch niet onvoorbereid
ging van ons heen,
onze geliefde medezuster:

ZUSTER FREDEGANDA

Van Gestel Elisabeth

Zuster van de Christelijke Scholen

*Zij ontving het leven als opgave te Deurne
op 23 februari 1903*

Zij wijdde haar leven aan de Heer toe

te Vorselaar op 25 april 1925

Zij voltooide dat leven te Westmalle

op 26 oktober 1989

Gesterkt door het Sacrament van de Zieken.

Om Uw gebed en blijen van christelijke
deelneming, danken U:

Zuster Martha, Algemene Overste

De Zusters der Christelijke Scholen van

Vorselaar

De Zuster gemeenschappen van

"Mariënhove" Westmalle

De Families Van Gestel - Van Ael.

Na de morgenetijden en de Eucharistieviering, welke Zuster Fredeganda nog had gevolgd, maakte ze rustig en onverwacht, de overgang van dit leven naar het echte leven bij haar Heer.

Bescheiden en dienstbaar was ze voor elk van haar medezusters.

In Oosthoven was ze de Zuster door iedereen graag gezien als bekwame kantwerkster, maar vooral als milde ziekenbezoekster.

Hoevele zieken heeft ze moed ingesproken, getroost en geholpen bij het afscheid nemen van dit naar het andere leven.

Toen haar gemeenschap opgeheven werd, kwam zij haar laatste levensjaren doorbrengen in het Rusthuis Maria-Rust. Zij stelde er zich volledig ten dienste. Haar nooit rustende handen wisten nog vele kleine werkjes op te knappen. Ze voelde er zich gelukkig om. Liefdevol en teergevoelig als ze was, wist ze vreugde en leed van anderen te delen en te dragen. De kracht daartoe haalde ze bij de Heer.

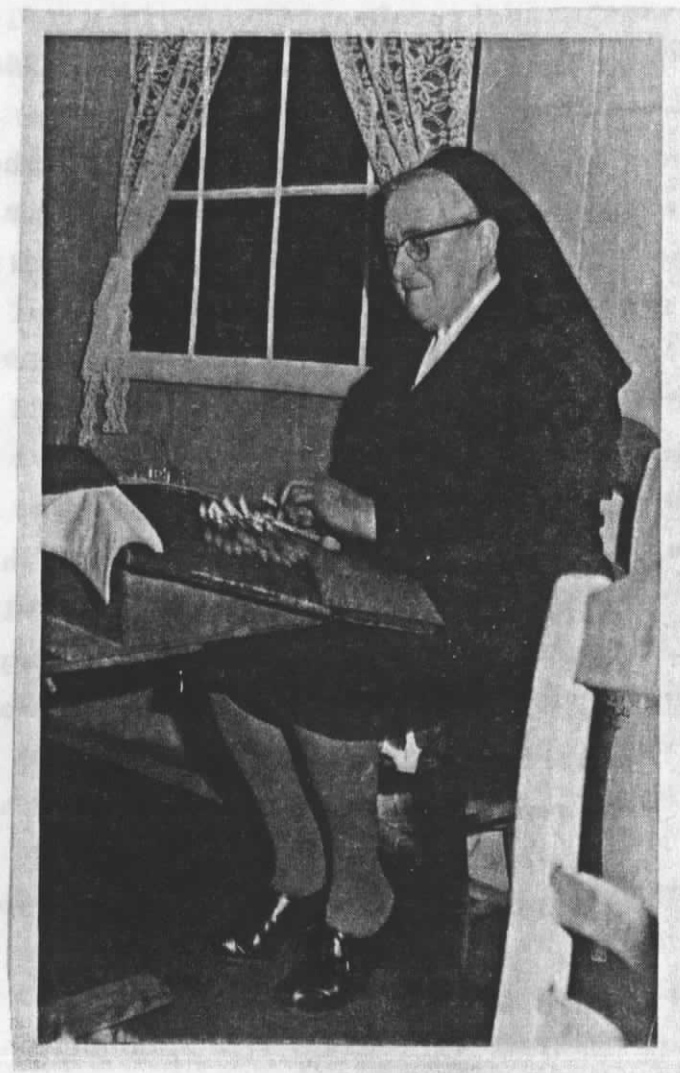
Goede Zuster Fredeganda, verbonden met Uw Familie, Uw medezusters, en al die lieve mensen van Oosthoven, zullen Uw gedachtenis in ere houden. Bid voor hen allen bij de Heer.

ken en kloosters uit de streek is er kantwerk te vinden die door de Oosthovense school werd gemaakt. Tevens leverden zij aan de kantwinkel Dierckx - Van Pelt in de toenmalige Victor Van Halstraat van Turnhout (de huidige Sorbonne).

Na de Tweede Wereldoorlog ging het echter met de kantschool sterk berg af. Vele meisjes en jonge vrouwen gingen in de Turnhoutse ateliers werken. Waren er in 1914 nog over de 100 leerlingen, dan daalde dit aantal zeer sterk. In 1934 bestond er nog slechts een avondschool en in 1964 werd ze opgedoekt.

Zuster Fredeganda bleef echter niet werkloos toekijken. Samen met Zuster Anastasia, beter gekend als "zuster verpleegster" verzorgde zij de zieken in de parochies Oosthoven en Goddelijk Kind.

Twee maal werd Zuster Fredeganda moeder van de Oosthovense klooster-

gemeenschap. Daar tussen in werd ze voor drie jaar, van 1965 tot 1968, overgeplaatst.

In 1986 werd de kloostergemeenschap te Oosthoven gesloten en ging zij op rust in Westmalle, waar zij op 26 oktober 1989 overleed.

Theresia Leppens

De gemeenteraad
100 jaar geleden!

Tijdens de tweede helft van het jaar 1889 kwam de gemeenteraad vijf keer bij elkaar. In de verslagen die secretaris Diels in schrift optekende vinden we o.a. in de gemeenteraad van 16 augustus het totaal aantal leerlingen in de scholen van Oud-Turnhout. 161 jongens en 94 meisjes volgden er al dan niet regelmatig de lessen.

De kostprijs van de plannen voor het aanleggen van de "Kortijnseweg" (zijnde de verbinding tussen de Sint-Jacobkerk van Schoonbroek en de Steenweg Mol - Turnhout, thans Hesstraat geheten) viel de raadsleden niet mee. Voor 389 meter kasseien te leggen zou men 9.064 BEF moeten betalen. Daarom besloot de gemeenteraad unaniem om een specialist te raadplegen, in de hoop dat de uiteindelijke kostprijs lager zou liggen.

1. De zitting van 9 september 1889.
De begrotingen van de kerkfabrieken van de Sint-Bavo-, Sint-Antonius- en Sint-Jobparochie werden zonder opmerkingen goedgekeurd.
De raadsleden stelden schepenen Meynendonckx en Broeckx aan om met de arrondissementskommissaris te Turnhout overleg te plegen i.v.m. de "Kortijnseweg" te Schoonbroek.

Dat het niet altijd koek en ei was tussen de raadsleden lezen we in het verslag i.v.m. het innen van het schoolgeld. Na een woordenwisseling tussen de heren Broeckx, Meynendonckx en Janssen, besluit de gemeenteraad om deze materie tijdens een volgende bijeenkomst te behandelen.

Tot slot krijgt de secretaris opdracht om een bedankingsbrief naar de Koning te zenden. Die had namelijk in de wet van 9 augustus 1889 beslist om een zgn. gemeentefonds van 6.000.000 BEF op te richten.

2. De zitting van 11 oktober 1889.

De discussie over de inning van het schoolgeld in de gemeentescholen gaat verder. Schepen Broeckx spreekt zich namens het schoolcomité van het Centrum uit tegen het voorstel om de verschuldigde sommen te laten innen door de onderwijzers. Raadslid Van Gorp, namens het

Oosthovense schoolcomité, is daarentegen van mening dat het nieuwe systeem er toe zal bijdragen dat de schoolbevolking aangroeit. Uiteindelijk is de meerderheid tegen het nieuwe voorstel. Ook de vrije scholen van de gemeente kunnen vanaf 1890 rekenen op een verhoogde toelage. Elk van de drie scholen krijgt de som van 300 BEF toegewezen. Wat de vrije school van Sint-Bavo betreft stemmen de aanwezige raadsleden unaniem voor de verhoogde toelage. De verhoging voor Sint-Job kan rekenen op de steun van zes raadsleden. De toekenning van de toelage voor Oosthoven kan rekenen op de steun van vijf raadsleden. Twee stemden tegen, zij wensten de vroegere som van 150 BEF te behouden. Schepen Broeckx onthoudt zich. Hij stelt dat de oprichting van de parochie Oosthoven-Schuurhoven de vrede in het

dorp gestoord heeft.

3. De zitting van 23 oktober 1889.

De gemeenteraad keurt de beurtrol voor het zuiveren van de waterlopen goed. Hiervoor zal de gemeente 417,45 BEF dienen te betalen.

De E.H. Van Bladel wordt voor een periode van vijf jaar herbenoemd als lid van het Armenbestuur, net zoals Jan Luyten die voor een zelfde periode opnieuw in het bestuur van de Godshuizen mag zeten.

Schepen Meynendonckx en raadslid Janssen worden benoemd tot lid van de commissie die de schatters en tegenschatters van de personenbelasting dient aan te duiden.

Omdat zowel de Kerkstraat als de Polderstraat een belangrijke functie vervullen in de respectievelijke parochies en omdat zij beide toegang geven aan een groot deel van de bevolking naar de kerken,

besluit de gemeenteraad om naar de provinciale overheid een brief te zenden om de toelating te bekomen om deze straten te kasseien. Tevens zal aan de overheid een subsidie gevraagd worden.

4. De zitting van 6 november 1889.

Deze gemeenteraad is misschien wel de kortste van het hele jaar 1889 geweest. Er stond immers maar één punt op de dagorde.

De inwoners van Schoonbroek kunnen tevreden zijn. Na overleg met de arrondissementskommissaris besluit de gemeenteraad om de verbinding tussen de parochiekerk en de Steenweg Turnhout - Mol, de zgn. "Kortijnseweg" te verharderen. De kostprijs van 9.064 BEF nemen zij maar inclus.

Leo Verstraelen

Verkiezingen bestuur

1990 wordt opnieuw een verkiezingsjaar voor de heemkundekring. Op onze algemene ledenvergadering in februari e.k. zal volgens de statuten van de V.Z.W. een nieuwe raad van beheer moeten aangeduid worden. Kandidaturen worden ingewacht bij de huidige voorzitter Hugo Miguet, Sprinkhanenweg 4 te Oud-Turnhout (tel. 67.85.40), en dit voor 31 januari 1989.

Hugo Miguet

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
De Winterfeesten	4
Oude kranteberichtjes	20
Een Goeden Dag uit Oud-Turnhout	27
In memoriam: Zuster Fredeganda	30
De gemeenteraad: 100 j. geleden	34
Verkiezingen bestuur	40
Inhoudsopgave	40

Voor uw feesten

A L T A R I P A

Engelstraat 6 2360 Oud-Turnhout

tel. 014/67 12 71

Verzekeringskantoor

J a n A e r t s

Alle verzekeringen

St. Antoniusstraat 20 2360 Oud-Turnhout

tel. 014/42 30 92

Verantwoordelijke uitgever: W. Buyss

Pastoor Kerselaersstraat 17 2300 Oud-Turnhout

Omslagontwerp: G. Aerts